

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Quid sit ille character.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

¶ Circa deductionem conclusionis huius dubium occurrit: nam inualida apparet consequentia, Character sacramentalis est deputatus hominis ad cultum consistentem in recipiendo & tradendo. ergo est potentia: tum quia similis consequentia nihil valet, Character militaris est deputatus hominis ad militiam, consistentem in percutiendi, & ad percutiendum requiritur potentia percussiva. ergo character militaris est potentia ad percutiendum. Et si inferatur, quod non est simile, quia potentia percussiva presupponitur, utpote naturalis, potentia autem ad cultum non est naturalis, sed superaddita, hæc inquam instantia nihil obstat argumentum, quia ad militarem percussione ultra naturalem virium potentiam requiritur potentia militaris: sicut ad sanandum requiritur in medico potentia medicaria: ita ergo obiectio.

Capitu. 2. ec
ele. hierar.
part. 3. parti
ante mediū.

¶ Et eleuatur instantia ad vniuersalem rationem, unde scilicet licet a communissimis inferre determinate speciale, hoc est a deputacione ad cultum Christianæ religionis, ad potentiam respectu eiusdem cultus descendere. Deputatio inquam ad cultum multipliciter fieri potest, scilicet signo, professione, officio, scientia, uoluntate, potentia, ut patet inductum in militia, & alijs cultibus & artibus. Unde inferre, characterem esse potentiam, quia est deputatus hominis ad cultum christianæ religionis, fallacia consequentis videtur.

¶ Ad hoc dicitur, quod Auctor procedit ex determinatis in præcedenti articulo. Et propterea non procedit ex hoc solo, quod character est deputatus ad cultum &c. sed ex hoc, quod character sacramentalis est spiritualis perfectio animæ ad cultum diuinum, secundum ritum Christianum: ita quod non ex quacumque deputacione, sed ex tali deputacione, scilicet, ut perfectio animæ ad talem cultum impresso à Deo procedit litera, ut ipsa met litera de se ipsa testimonium perhibet, auctoritatem afferens Dionysij hoc testantem: ex huiusmodi autem assumpto concludi licuit intentum, si perspicaciter inuisti fuerimus cultum christianæ religionis formaliter, ut Auctor contemplatus est. Ex hoc enim quod character est perfectio animæ ad cultum christianæ religionis, & cultus christianæ religionis formaliter consistit in recipere vel dare, formaliter sequitur, ergo character perficit animam ad recipiendum vel dandum. Sed constat liquido, quod proprium & per se primo perfectiui ad recipere seu dare, est posse recipere aut dare, ergo character est spiritualis potentia, qua homo secundum animam potest recipere vel tradere ea, que sunt christianæ religioni propria. Et confirmatur hæc ratio, quia potentia sola est, qua subtrahæ actus nullus redditur apud Deum, & similiter qua posita, actus efficax est, quantumcumque ab homine prohibitus. Nam subtrahæ charitate, aut scientia, aut fide, si potentia remanet, actus non est nullus, sed contra sola potentia deficiente, alia non sunt efficacia. Sic autem constat esse in proposito, quod subtrahæ characterem, vane omnia recipiuntur: & similiter subtrahæ characterem ordinis vane omnia traduntur, quæ propria ordinis sunt, est ergo character in genere potentia.

¶ Ad obiectionem autem de militari characterem, patet responsio, quia non spectat ad animam.

¶ Ad obiectionem autem vniuersalem patet etiam responsio, quod falsum assumit, scilicet literam ex sola deputacione procedere, cum procedat ex tali deputacione, scilicet ut perfectio uoluntatis spiritualiter secundum animam ad cultum spiritualem,

consistentem in recipere & tradere: manifestum quippe est, quod formaliter procedendo, optime absque sophismatis aliqua specie, illatio tenet.

¶ Secunda conclusio est: Hæc spiritualis potentia est instrumentalis. Declaratur a simili, sicut virtus quæ est in sacramentis. Et probatur ex subiectione, quia est potentia ministris: ergo instrumentalis. Antecedens probatur, quia character conuenit ministris Christi, ut sic. Consequentia probatur, quia minister ut sic, habet rationem instrumenti.

¶ Tertia conclusio est. Character non est per se in genere: sed reductiue in secunda specie qualitatis. Prima pars probatur a simili: scilicet ex uirtute in sacramentis, adiuncta ratione communi, quia est quiddam fluxus & incompletum. Secunda uero pars relinquatur, ut euidentis.

¶ Occurrunt autem hic multa dubia. Primum est de genere generalissimo, sub quo ponitur character, quod circa tertiam conclusionem uertatur. Secundum de specie, & spectat ad eandem conclusionem. Tertium est, circa responsonem ad tertium, quantum ualeat ratio literæ, Si relatio characteris fundaretur immediate super essentia animæ, conueniret naturaliter omni animæ. Quartum est, quantum ualeat ratio literæ, probans quod character non est habitus, quia omnis habitus est bonus, uel malus, ut habes in litera argumento ad oppositum. Propter connexionem tamen materiæ tractabitur tertium dubium, simul cum primo, & secundum simul cum quarto.

¶ Circa primum dubium in quo genere sit character sacramentalis, scito primo, quod Durandus in 4. sent. dist. 4. q. 1. putauit characterem esse relationem rationis. per quam aliquis ex institutione diuina deputatur ad sacras operationes: sicut numerus sortitur rationem pretij. Et eius ratio est, quia ea, que sunt fidei, clarificanda sunt, & non obscuriora reddenda, per characterem autem si ponitur relatio rationis, omnia clara sunt: uero ponitur res realis, obscuriora introducuntur.

¶ Sed positio hæc seipsum lenem monstrat, dum ex communibus tantum, & extraneis procedit. Eiusque falsitas patet ex auctoritate ecclesiæ, extra de baptismo & eius effectu, in cap. maiores. in fine. Vbi dicitur quod sacramentalis operatio, imprimat characterem: certum est enim, quod relatio rationis non imprimatur. Et confirmatur ex concilio florentino, sub Eugenio quarto, ubi dicitur, Tria sacramenta characterem, id est, spirituale quoddam signum a ceteris distinctum, imprimunt in anima indelebile, unde in eandem personam non reiterantur. Hæc ibi.

¶ Scito secundo, quod Scotus in 4. distinctio. 6. questio. 10. ad utramque partem disputat, concludens utrumque posse probabiliter sustineri, & quod character sacramentalis sit res absoluta in genere qualitatis, & quod sit relatio extrinsecus adueniens. Et hanc ultimam opinionem ipse tenet: minus tamen probabilis monstratur ista uia, discutendo tertium dubium. Vbi scito consequentiam factam in litera destrui ex Scotica opinione, distinguente de relatione, uel intrinsece adueniente uel extrinsece. Et uocat relationem intrinsecus aduenientem illam, quæ consequitur fundamentum posito termino: illam autem quæ positis fundamentis & termino non necessario ponitur, uocat relationem extrinsecus aduenientem. Exemplum primum, ut diximus, simile, & quale. Exemplum secundum, ut relatio agentis ad patientem,

tem est in genere relationis, non autem in genere potestatis. non ergo character est spiritualis potestas.

¶ 4. Præter. Potestas habet rationem causæ & principij, ut patet 5. Metaph. sed signum, quod ponitur in definitione characteris, magis pertinet ad rationem effectus. character ergo non est spiritualis potestas.

¶ Sed contra est, quod Philosophus dicit in 2. Ethico. Tria sunt in anima, potentia, habitus, & passio: sed character non est passio, quia passio cito transit, character autem indelebilis est, ut infra dicitur. Similiter etiam non est habitus: quia nullus habitus est, qui se possit ad bene, & male habere. character autem ad utrumque se habet: ut vtrumque eo, quidam bene: alij uero male, quod in habitibus non contingit: nam habitu uirtutis, nullus utitur male: & habitu malitiæ nullus bene. ergo relinquatur, quod character sit potentia.

¶ 2. Præter. Dionysius dicit 2. cap. Eccles. hierar. quod diuina beatitudo accedentem ad beatitudinem in sui participationem recipit, & proprio suo lumine, quasi quodam signo, ipsi tradit suam participationem. & sic videtur quod character sit quoddam lumen: sed lumen ad tertiam speciem qualitatis videtur pertinere. non ergo character est potestas, quæ videtur, ad secundam speciem qualitatis pertinere.

¶ 3. Præter. A quibusdam character sic definitur. Character est signum sanctæ communionis fidei, & sanctæ ordinationis, datum ab hierarcha. Signum autem

Lib. 5. metaph. text. 17. art. 1.

Lib. 2. ethic. c. 5. in prin. tom. 5.

Art. 5. huius quest.

Et quia character est forma supernaturalis, a Deo pro munere...

aliquid poni in anima, super quod fundetur talis relatio, & hoc est essentia characteris.

AD QVARTVM dicendum, quod character habet rationem signi per comparationem ad sacramentum sensibile...

ARTICVLVS III.

Vtrum character sacramentalis sit character Christi.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod character sacramentalis non sit character Christi.

¶ 1. Præterea. Character habet rationem signi: est autem signum gratiæ, quæ per sacramentum confertur...

¶ 2. Præterea. Character habet rationem signi: est autem signum gratiæ, quæ per sacramentum confertur...

¶ 3. Præterea. Ad hoc aliquis characterem accipit, ut eo a ceteris distinguatur...

SED CONTRA est, quod quidam sic definiunt characterem. Characterem Christiani cultus...

¶ Argumenta Petri Aureoli apud Capreolum in 4. dist. 4. contra hoc quod character sit potentia...

Super Questionis sexagesimæ articulum tertium.

TITVLVS de Christo loquitur, ut est uerbum incarnatum, ut distinguitur a patre & Spiritu sancto...

RESPON. Dicendum, quod (sicut ex supradictis patet) character proprie est signaculum quoddam...

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Apostolus ibi loquitur de configuratione, secundum quam aliquis deputatur ad futuram gloriam...

¶ Nota hic, quam formalis sit doctrina Auditoris, dum de cultu Christianæ religionis tractans in Christum caput, non secum quæcumque illius conditionem...

¶ Quo ad tertium, corollarium est: Characteres sacramentales sunt participationes quædam sacerdotij Christianæ...

In corp. ar. & ar. p. 1. c. 1. q. 1. & ar. p. 1. c. 1. q. 1.

Lib. 18. c. 18. in prin. c. 18. q. 1.

Art. 1. huiusmodi...

Art. 1. huiusmodi...

4. dist. ar. 1. q. 1.